

Janovo evangelium

Již v 19. století se ustálilo dělení kanonických evangelií na tři synoptická a na Janovo, přičemž právě Janovo je považováno za nejmladší a také svým záměrem odlišné od synoptických. Odhlédneme-li od různých pozdějších vsuvek, můžeme zprávy synoptiků považovat za filosoficky celkem neutrální, ba dokonce naivně synkretické. Naproti tomu Janova zpráva se ukazuje být programově značně polemická, pokud jde o řecké myšlenkové tradice. Sledujeme-li dobře, v jakém kontextu a smyslu autor užívá tak klasických řeckých termínů, jako je např. ARCHÉ, LOGOS nebo ALÉTHEIA, hned v Prologu (který mohl být původně psán odděleně), musí nám být naprosto zřejmé, že jde o cílené užití proti tradici a proti duchu řeckého jazyka. V tom je Jan mnohem „hebrejštější“ než synoptikové, a zřejmě navazuje na některé starší židovské pokusy o to, jak čelit hellenistickým vlivům aktivním užíváním řeckých termínů v jiných kontextech a s jinými konotacemi, než jaké byly tehdy běžné. To pochopitelně neznamená, že jeho chápání oné řecké tradice a jeho distance od ní byly ve všem správné. Jde spíše o to, že byly vědomé, kdežto u synoptiků toto povědomí prakticky zcela chybí, ačkoliv jejich závislost na hellenistických vlivech není menší, nýbrž naopak větší.

(Praha, 991115-1.)